

ประสบการณ์ในการแปล *ความตายที่เวนิส*

Translation of *Der Tod in Venedig*

from German to Thai

นฤมล จ้าวสุวรรณ*

Narumon Ngaosuwana

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นผลพลอยได้จากการทำงานที่ผู้เขียนได้แปล “เรื่องเล่า” ที่รื้อนวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *ความตายที่เวนิส* ของโทมัส มันน์ ซึ่งเป็นนักเขียนชาวเยอรมันที่เคยได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมเมื่อ ค.ศ. ๑๙๒๙ เป็นที่ทราบกันว่าภาษาเยอรมันของโทมัส มันน์ ที่ใช้ในการเขียนนั้นมีลักษณะเฉพาะคือ เขาใช้ประโยคที่ยาวมากและมีอนุประโยคหลายประโยคที่ซับซ้อนอยู่ในประโยคเดียวกัน คนต่างชาติที่เรียนภาษาเยอรมันเป็นภาษาต่างประเทศจึงรู้สึกวาทภาษาของโทมัส มันน์ เข้าใจได้ยาก ผู้เขียนจึงถือโอกาสเล่าถึงปัญหาในการแปลนวนิยายเรื่องนี้ให้นักศึกษาที่เรียนวิชาการแปลเพื่อเป็นความรู้เพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาที่เรียนภาษาเยอรมัน

ในบทความนี้จะกล่าวถึงเนื้อหาของเรื่องโดยสังเขป และสรุปแก่นเรื่องที่เกี่ยวกับปรัชญาของศิลปะ และรวบรวมปัญหาที่เกี่ยวกับการแปล เช่น โครงสร้างประโยค ลักษณะการใช้ภาษาบางประการของโทมัส มันน์ ชื่อตัวละครในเทพนิยายกรีกและชื่อปรัชญาเมธีกรีก ภูมิหลังของวัฒนธรรมยุโรปและการตีความเชิงปรัชญา และภูมิหลังทางประวัติศาสตร์พร้อมทั้งยกตัวอย่างการแปลประกอบด้วย

Abstract

Translation of *Der Tod in Venedig* from German to Thai *Der Tod in Venedig* or *Death in Venice* is a novella written by Thomas Mann, a Ger-

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาภาษาเยอรมัน คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

man novelist who won a Nobel-prize in Literature in 1929. Thomas Mann's style of writing is unique in the way that his sentences are very long with a lot of clauses, which is hard to understand for the foreigners who study German.

This article presents a synopsis of *Der Tod in Venedig* and its theme on the philosophy of art, and discusses the translation problems on sentence structures, Thomas Mann's writing style as well as the allusions to characters in Greek mythology and Greek philosophers. European cultural and historical background and the philosophical interpretation are also provided.

ความตายที่เวนิส ของโทมัส มันน์ เป็นเรื่องเล่า (Erzählung) หรือนวนิยายขนาดสั้น (Novelle) ซึ่งได้รับการตีพิมพ์เมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๒ เมื่อ ค.ศ. ๑๙๒๑ ลูคิโอ วิสคอนตี ผู้กำกับภาพยนตร์ ที่มีชื่อเสียงโด่งดังของอิตาลีได้นำไปทำเป็นภาพยนตร์ ซึ่งนับว่าเป็นภาพยนตร์ที่ประสบความสำเร็จมากเรื่องหนึ่ง คณะจิตรกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร เคยนำมาฉายหลายได้ให้คณะครั้งหนึ่ง และกล่าวว่า เป็นภาพยนตร์ที่มีฉากสวยงามและมุมกล้องการถ่ายภาพที่งดงามเหมือนภาพวาดเกือบทุกฉาก ส่วนในเรื่องเนื้อหานั้นผู้ที่ชมภาพยนตร์ส่วนมากที่ไม่เคยอ่านวรรณกรรมของโทมัส มันน์ มาก่อนจะไม่ผู้เข้าใจดีนัก เพราะกล่าวโดยสรุปแล้วเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับปรัชญาของศิลปะ

เนื่องในโอกาสที่โทมัส มันน์ นักเขียนชาวเยอรมันผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมเมื่อ ค.ศ. ๑๙๒๙ ถึงแก่กรรมครบ ๕๐ ปี เมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๕ ศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ วัฒนางกูร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำโครงการแปลเรื่องเล่าของโทมัส มันน์ เป็นภาษาไทยขึ้นเป็นครั้งแรก โดยสถาบันเกอเธ่จะเป็นผู้จัดพิมพ์ ผู้แปลเป็นอาจารย์ผู้สอนภาษาเยอรมันจากมหาวิทยาลัยหลายแห่ง ผู้เขียนได้รับมอบหมายให้แปลเรื่อง **ความตายที่เวนิส** อันเป็นที่มาของการเขียนบทความชิ้นนี้ ผู้เขียนได้ชี้แจงบรรณธิการวารสารอักษรศาสตร์ (ฉบับพิเศษ) แต่แรกแล้วว่า บทความนี้จะไม่ได้เป็นบทความที่หนักและลึกมากนักเพราะเวลาไม่อำนวย มีความประสงค์เพียงเป็นผลพลอยได้จากการที่ได้แปลงานเรื่องนี้ของโทมัส มันน์ เพื่อให้ นักศึกษาที่เรียนการแปลภาษาเยอรมันเป็นภาษาไทยได้อ่านเป็นความรู้เพิ่มเติมเท่านั้น

ผู้เขียนจำได้ว่า เมื่อศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.เจตนา นาควัชระ ยังสอนนิชาวรรณคดี อยู่ที่คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และสอนเรื่องเล่าของโทมัส มันน์ เรื่องหนึ่งคือ

โทนีโอ แครอเกอร์ (Tonio Kröger, 1903) อยู่ นั่น ท่านได้กล่าวว่า โทมัส มัธน์ แปลเป็นภาษาไทยไม่ได้ เพราะภาษาเยอรมันของโทมัส มัธน์ มีพลังมากทั้งในโครงสร้างประโยคและความหมายของคำ นอกจากนั้น ประโยคของโทมัส มัธน์ ยังยาวมาก บ่อยครั้งที่ในหนึ่งหน้าหนังสือมีเพียงสองประโยคเท่านั้น ซึ่งเต็มไปด้วยอนุประโยคซ้อนกันมากมาย นอกจากนั้น ยังมีคำคุณศัพท์เรียงต่อกันเป็นจำนวนมาก เช่นในเรื่อง *Tonio Kröger* มีคำคุณศัพท์เรียงกันถึงเก้าตัวดังตัวอย่าง เช่น

«Sie werden pathetisch, Sie werden sentimental, etwas Schwerfälliges, Tüppisch-Ernstes, Unbeherrschtes, Unironisches, Ungewürztes, Langweiliges, Banales entsteht unter Ihren Händen, und nichts als Gleichgültigkeit bei den Leuten, nichts als Enttäuschung und Jammer bei Ihnen selbst ist das Ende ...»

(*Sämtliche Erzählungen*, หน้า ๓๒๕)

เมื่อผู้เขียนได้แปลเรื่อง *ความตายที่เวนิส* แล้ว ก็มีความเห็นเช่นเดียวกับศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.เจตนา นาควัชระ ว่า ไม่สามารถแปลได้เท่าเทียมกับภาษาเยอรมันที่โทมัส มัธน์ เขียนไว้ ภาษาที่แปลไปก็เป็นเพียงการสื่อใจความให้เข้าใจได้เท่านั้น แม้กระนั้นผู้เขียนก็ยังประสบความสำเร็จในการแปลมากพอสมควรดังจะได้กล่าวต่อไป

โทมัส มัธน์ เกิดเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๗๕ ที่เมืองลิบเบค (Lübeck) ซึ่งเป็นเมืองท่าใหญ่แห่งหนึ่งทางเหนือของประเทศเยอรมนี เขาใช้เมืองนี้เป็นฉากในนวนิยายหลายเรื่อง เช่น *บุคเคนโบรคส์ (Buddenbrooks)* ซึ่งเรื่องนี้มีชื่อเสียงมากจนทำให้เขาได้รับรางวัลโนเบล และเรื่อง *โทนีโอ แครอเกอร์* บิดาของเขาสืบทอดสกุลพ่อค้าใหญ่มีฐานะร่ำรวยและมีตำแหน่งสำคัญของรัฐส่วนมากรวมมีเชื้อสายของคณูโรปทางใต้ซึ่งชอบดนตรีและศิลปะ โทมัส มัธน์ มักจะแทรกลักษณะนิสัยใจคอของบิดามารดาไว้ในเรื่องเล่าและนวนิยายของเขาหลายเรื่องรวมทั้งในเรื่อง *ความตายที่เวนิส* ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.เจตนา นาควัชระ กล่าวไว้ว่า «ข้อขัดในบุคลิกภาพของโทนีโอเองดูจะเป็นข้อขัดที่มาจากบุคลิกภาพของคนที่เขานับถือ ในกรณีนี้เป็นลูกผสมระหว่างคนเหนือกับคนใต้ เรื่องความแตกต่างระหว่าง "เหนือ" กับ "ใต้" นั้น เป็นสิ่งที่นักประพันธ์เยอรมันนับแต่เกอเธ่เป็นต้นมาให้ความสนใจเป็นพิเศษ เป็นที่เชื่อกันว่าคน "เหนือ" เกรงขมิ้มเป็นระเบียบ เป็นนักธุรกิจที่ดี ในขณะที่คน "ใต้" เป็นคนที่อยู่ใกล้ธรรมชาติ เชื่อในสัญชาตญาณของตน มีลักษณะที่

เป็นศิลปินได้ดี» (อ้างตาม เจตนา นาควัชระ, ๒๕๒๐ : ๔) ในเรื่อง *ความตายที่เวนิส* เขาเขียนถึง บิดามารดาแฝงไว้ว่า «การแต่งงานระหว่างฝ่ายชายที่เป็นคนมีระเบียบแบบแผนเอาจริงเอาจังในการทำงาน กับฝ่ายหญิงที่ผิวคล้ำมีอารมณ์ร้อนแรงสดใส จึงทำให้ศิลปินผู้หนึ่งซึ่งก็คือศิลปินพิเศษคนนี้ ถือกำเนิดมา» (*Sämtliche Erzählungen*, หน้า ๕๐๐)

โทมัส มันน์ มักจะแทรกเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเองไว้ในงานเขียนหลายเรื่อง ในเรื่อง *โทนีโอ เครอเกอร์* และ *ความตายที่เวนิส* นั้น ตัวละครตัวเอกของเรื่องก็มีส่วนเป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียง และประสบความสำเร็จในวงการวรรณกรรม เขาเรียกตัวเองว่า "ศิลปิน" และเรียกงานเขียนของเขาว่า "งานศิลปะ" แต่ลักษณะศิลปินของโทมัส มันน์ นั้นค่อนข้างจะไม่สมบูรณ์ในด้านสุขภาพเหมือนคนทั่วไป มักจะเจ็บป่วยและไม่ค่อยแข็งแรง ในวัยเด็กจะเป็นคนที่ไม่ชอบเรียนหนังสือ ไม่ชอบไปโรงเรียน ไม่ชอบความเป็นระเบียบเคร่งครัด แต่จะชอบครุ่นคิดและสนใจแต่เรื่องความละเอียดอ่อนของจิตใจ นอกจากนั้น โทมัส มันน์ ยังมีความรู้สึกว่าเขาเป็นตัวแทนทางวัฒนธรรมของเยอรมันหรือของวัฒนธรรมยุโรปด้วย ในปี ค.ศ. ๑๙๒๙ เขาได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรม จากนวนิยายเรื่อง *บุตรเดนโบรคส์* ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง เขาต้องลี้ภัยไปอยู่ที่สหรัฐอเมริกาและทำงานในตำแหน่งศาสตราจารย์รับเชิญที่มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน ต่อมาก็ย้ายไปอยู่ที่แคลิฟอร์เนีย ค.ศ. ๑๙๔๔ ได้รับโอนสัญชาติอเมริกัน ค.ศ. ๑๙๔๔ เขากลับไปเยอรมนีเป็นครั้งแรกหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ค.ศ. ๑๙๕๒ ย้ายไปตั้งหลักแหล่งที่ลวิตเซอร์แลนด์ จนถึงแก่กรรมเมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๕ ที่เมืองซูริค

เรื่อง *ความตายที่เวนิส* เป็นเรื่องของกุสตาฟ ฟอน อัจเชินบัค ซึ่งเป็นนักเขียนที่ประสบความสำเร็จมาตั้งแต่อายุน้อยจนถึงอายุห้าสิบปีเศษ เขาใช้ชีวิตช่วงท้ายอยู่ที่เมืองมิวนิคซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของเยอรมนี เขาได้รับแรงบันดาลใจจากนักเดินทางแปลกหน้าที่เขาพบในโบสถ์โกสต์สสถานแห่งหนึ่ง จนทำให้อยากเดินทางไปยังแดนไกลแถบเกาะชายฝั่งทะเลอีเจียนและต่อไปยังเวนิส ประเทศอิตาลี ที่โรงแรมบนเกาะลิโดในเวนิส เขาพบหนุ่มน้อยรูปร่างตามแบบฉบับความงามของกรีกโบราณซึ่งมีเชื้อสายขุนนางชาวโปโล ชื่อทาทจู (Tadzio) อายุ ๑๔ ปี เขามากับแม่ พี่สาวสามคน อายุ ๑๕ ถึง ๑๗ ปี ตามลำดับ และหญิงที่เลี้ยงหนึ่งคน อัจเชินบัคหลงรักความงามของเด็กหนุ่มอย่างถอนตัวไม่ขึ้น จากการบรรยายในเรื่อง ทาทจูเปรียบเสมือนตัวแทนของศิลปะที่บริสุทธิ์ซึ่งพระเจ้าบรรจงสร้างขึ้นมา และอัจเชินบัคตกเป็นทาสของศิลปะโดยสิ้นเชิง จนแม้กระทั่งเมื่อเขาจะลึนลมเขามองเห็นทาทจูยืนอยู่ที่สันทรายใกล้ชายฝั่งพร้อมกับยกมือชี้ไปยังทะเลกว้าง เขารู้สึกว่าทาทจูเป็นตัวแทนทางจิตวิญญาณของเขาไปสู่ความหวังอันยิ่งใหญ่ ศิลปะทำให้จิตวิญญาณบริสุทธิ์

ในเนื้อเรื่องจะเห็นว่าอักษะเชินบัคตีความงามของทาทูโดยไม่ได้กล่าวถึงความปรารถนาทางร่างกายแต่อย่างใด แต่กล่าวถึงปรัชญาของความงามและการไปสู่จิตวิญญาณดั้งเดิมของศิลปะซึ่งเป็นนามธรรม ส่วนศิลปะที่เป็นรูปธรรมก็คือความงามของวัตถุหรือสรรพสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏในธรรมชาติ ผู้ที่จะเข้าถึงจิตวิญญาณของศิลปะได้ก็คือศิลปินที่เป็นอัจฉริยะ เพราะคนธรรมดาจะไม่สามารถติดอยู่เพียงรูปลักษณ์ของวัตถุที่เห็นได้ด้วย "ตาเนื้อ" ในชีวิตประจำวันเท่านั้น ไม่ได้สัมผัสความงามด้วย "ตาใน"

ถ้าดูเนื้อเรื่องอย่างผิวเผินอาจกล่าวได้ว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ "รักร่วมเพศ" เพราะอักษะเชินบัคไปหลงรักเด็กหนุ่มรูปงามอย่างงมยจนเที่ยวติดตามไปดูทุกหนทุกแห่งที่หนุ่มน้อยก้าวออกไปในเวนิส อักษะเชินบัคซึ่งเป็นบุคคลระดับนักปราชญ์ที่มีชื่อเสียงหลงใหลเด็กหนุ่มจนถึงกับให้ช่างแต่งหน้าให้ดูอ่อนเยาว์ลง และพฤติกรรมของเขาที่เฝ้าติดตามเด็กหนุ่มก็ดูน่าหัวเราะเยาะและไร้ศักดิ์ศรี ซึ่งข้อนี้เขาก็รู้ตัวดีเนื่องจากอักษะเชินบัคสุขภาพไม่ดี ประกอบกับจิตใจที่เสื่อมโทรมลงจึงทำให้เขาถึงแก่กรรม โดยที่เขาเชื่อว่าทาทูซึ่งเป็นความงามที่สมบูรณ์จะนำจิตวิญญาณของเขาไปสู่ความบริสุทธิ์ดั้งเดิม

ถ้าจะดูแนวคิดทางปรัชญาของโทมัส มัสน์ จะเห็นว่าเขามองศิลปะเป็นความอ่อนแอและความเจ็บป่วยทางร่างกายซึ่งตรงข้ามกับโลกของคนที่แข็งแรงมีสุขภาพดีอักษะเชินบัคในเรื่องนี้เป็นศิลปินซึ่งสุขภาพไม่ดีมาตั้งแต่วัยเด็กจนไปโรงเรียนอย่างเด็กธรรมดาไม่ได้ พ่อแม่ต้องจ้างครูมาสอนที่บ้านด้วยเหตุนี้เขาจึงเติบโตมาโดยไม่มีเพื่อน ศิลปินมักจะเป็นคนที่โดดเดี่ยว ศิลปินมักจะเจ็บป่วย แต่โทมัส มัสน์ จะนิยมคนที่กล้าทำงานหนักและมีความมุ่งมั่นสูง แม้จะเจ็บป่วยหรืออ่อนแอ อักษะเชินบัคอุทิศชีวิตให้กับศิลปะบรรพบุรุษของเขาซึ่งเป็นชนชั้นกลางมีความคิดว่าศิลปะเป็นเรื่องที่น่าหัวเราะเยาะสำหรับอักษะเชินบัคศิลปะคือ "สงคราม" เพราะเป็นการต่อสู้ที่ยากเขี้ยว การดำรงชีวิตในปัจจุบัน และการที่จะมีพลังยืนหยัดต่อสู้เพื่อศิลปะไปได้ยาวนานๆ นั้นเป็นเรื่องยากมาก ศิลปินมีชีวิตที่ต้องเอาชนะตนเอง ทวนกระแสได้ มีความแข็งแกร่ง ยึดมั่นกับอุดมการณ์ และอยู่ได้อย่างไม่พุ่มพวย ทาทูซึ่งเป็นตัวแทนของศิลปะเองก็ดูอ่อนแอและบอบบาง อักษะเชินบัคก็เห็นว่าทาทูดูสุขภาพไม่ดี จนแมื่อดูจะตามใจมากกว่าลูกคนอื่น ๆ นอกจากอักษะเชินบัคจะหลงใหลความงามของทาทูแล้ว เขายังใช้ทาทูซึ่งเป็นตัวแทนของศิลปะเป็นสื่อความคิดด้านความงาม ที่เขานำไปพัฒนางานเขียนของเขาซึ่งเขาเรียกว่าเป็น "งานศิลปะ" เช่นกัน

ในด้านส่วนตัวของโทมัส มัณน์ เขาเป็นคนที่มีความผูกพันด้านรักร่วมเพศด้วยเช่นกัน และได้สะท้อนให้เห็นในตัวละครของวรรณกรรมบางเรื่องเช่น *โทนีโอ เครอเกอร์* โทนีโอบรรยายเกี่ยวกับเพื่อนรูปงาม ผมสีทอง ตาสีฟ้า รูปร่างเป็นนักกีฬา นิสัยร่าเริง ซึ่งตรงข้ามกับโทนีโอที่มีลักษณะเป็นศิลปินตามแบบฉบับของโทมัส มัณน์ แต่โทมัส มัณน์ ก็แต่งงานกับคาทยา ฟริงส์ไฮม์ เมื่อ ค.ศ. ๑๙๐๕ และมีบุตรด้วยกันหกคน ในเรื่อง *ความตายที่เวนิส* โทมัส มัณน์ ยังกล่าวถึงบุคคลที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศสมัยกรีกคือโสกราตีสกับเฟดรัส (Phaedrus) และความรักระหว่างเทพแห่งลมเซเฟียรอส เจ้าชายไฮยาคินทอสแห่งสปาร์ตา และเทพอะปอลโล ในเทพนิยายกรีก เมื่อ *ความตายที่เวนิส* ตีพิมพ์ออกมาจึงเป็นที่กล่าวขวัญกันอยู่มาก

ปัญหาการแปล *ความตายที่เวนิส* เป็นภาษาไทย

ดังที่กล่าวแล้วว่า ภาษาของโทมัส มัณน์ เป็นภาษาที่ยากสำหรับคนไทย ดังนั้นผู้เขียนจึงประสบความยุ่งยากเรื่องการทำความเข้าใจกับโครงสร้างประโยคและคำศัพท์หลายคำซึ่งเป็นคำเก่าชื่อตัวละครในเทพนิยายกรีก ภูมิหลังของวัฒนธรรมยุโรป การตีความในทางปรัชญา และการถอดความออกมาเป็นภาษาไทย ผู้เขียนใช้หลักเกณฑ์ในการแปลว่า จะใช้โครงสร้างของประโยคแบบภาษาไทยและใช้สำนวนภาษาไทย จะไม่แสดงโครงสร้างประโยคและสำนวนของโทมัส มัณน์ ในภาษาไทย เพราะไม่สามารถทำได้

๑. โครงสร้างประโยค ลักษณะโครงสร้างประโยคของโทมัส มัณน์ ส่วนมากจะเป็นประโยคที่ซับซ้อนโดยมักจะใช้อนุประโยคหลายประโยคเป็นส่วนขยายคำนามในमुख्यประโยค ยกตัวอย่างเช่น ตัวอย่างที่ ๑

«Überreizt von der schwierigen und gefährlichen, eben jetzt eine höchste Behutsamkeit, Umsicht, Eindringlichkeit und Genauigkeit des Willens erfordernden Arbeit der Vormittagsstunden, hatte der Schriftsteller dem Fortschwingen des produzierenden Triebwerkes in seinem Innern, jenem >>motus animi continuus<<, worin nach Cicero das Wesen der Beredsamkeit besteht, auch nach der Mittagsmahlzeit nicht Einhalt zu tun vermocht und den entlastenden

Schlummer nicht gefunden, der ihm, bei zunehmender Abnutzbarkeit seiner Kräfte, einmal untermits so nötig war.»

(Sämtliche Erzählungen, หน้า ๔๙๓)

มุขประโยคหรือประโยคหลักก็คือ *«Der Schriftsteller hatte dem Fortschwingen des produzierenden Triebwerkes in seinem Innern auch nach der Mittagsmahlzeit nicht Einhalt zu tun vermocht und den entlastenden Schlummer nicht gefunden.»* ส่วนอนุประโยคอื่นๆ คือส่วนขยาย ในการแปลเป็นภาษาไทยผู้เขียนต้องตัดต่อรูปประโยคใหม่ ซึ่งจะได้ใจความว่า «เขารู้สึกอ่อนล้าจากงานเขียนที่ยุ่งยากในช่วงเช้า เพราะมาถึงจุดอันตรายซึ่งจะต้องใช้ความเอาใจใส่ ความระมัดระวังอย่างยิ่งยวดและเจตจำนงที่ชัดเจน เพื่อที่จะสามารถผลิตงานเขียนที่ดีได้ต่อไป เป็นแรงผลักดันภายในดวงจิตของนักเขียนที่จะต้องทำงานให้ได้อย่างต่อเนื่อง ดังคำของซีเชโรที่ว่าไว้ “*motus animi continuus* - แรงผลักดันที่ต้องเคลื่อนไหวต่อเนื่อง” ซึ่งถูกกระตุ้นจากภายในที่ทำให้เขาไม่สามารถละจากงานประพันธ์หลังเวลาอาหารกลางวันได้ และทำให้ไม่สามารถงีบพักตอนบ่ายได้เช่นกัน»

ตัวอย่างที่ ๒

«Wohl möglich, daß Aschenbach es bei seiner halb zerstreuten, halb inquisitiven Musterung des Fremden an Rücksicht hatte fehlen lassen, denn plötzlich ward er gewahr, daß jener seinen Blick erwiderte, und zwar so kriegerisch, so gerade ins Auge hinein, so offenkundig gesonnen, die Sache aufs Äußerste zu treiben und den Blick des andern zum Abzug zu zwingen, daß Aschenbach, peinlich berührt, sich abwandte und einen Gang die Zäune entlang begann, mit dem beiläufigen Entschluß, des Menschen nicht weiter achtzuhaben.»

(Sämtliche Erzählungen, หน้า ๔๙๕)

ประโยคหลักในประโยคนี้มีใจความว่า «*Wohl möglich, daß Aschenbach ... an Rücksicht hatte fehlen lassen*» ประโยครองคือ «*... denn plötzlich ward er gewahr, daß ..., so ..., daß Aschenbach ... sich abwandte und einen Gang die Zäune entlang begann ...*» ใจความที่แปลจะเป็นดังนี้ “อาจเป็นเพราะว่าอชเชินบัคค์ค่อนข้างใจลอยจึงเผลอตัวจ้องมองชายคนนั้นอย่างสำรวจจนเสียมารยาท มารู้สึกตัวอีกทีก็ต่อเมื่อรู้สึกว่าชายคนนั้นจ้องตอบอย่างดุเดือดตาของเขาจ้องเขม็งมาที่ตาของอชเชินบัคค์อย่างจะเอาเรื่องให้ได้ เหมือนจะบังคับให้อีกฝ่ายถอนสายตาก็ไปจนอชเชินบัคค์รู้สึกตัวและรู้สึกละลายเขาหมุนตัวกลับและเริ่มเดินเลาะริมรั้วและตัดใจไม่นึกถึงชายคนนั้นอีกต่อไป”

ตัวอย่างที่ ๓

«... - diese Besorgn is, die Uhr möchte abgelaufen sein, bevor er das Seine getan und völlig sich selbst gegeben -, nicht mehr als bloße Grille von der Hand zu weisen war, hatte sein äußeres Dasein sich fast ausschließlich auf die schöne Stadt, die ihm zur Heimat geworden, und auf den rauhen Landsitz beschränkt, den er sich im Gebirge errichtet und wo er die regnerischen Sommer verbrachte ...»

(*Sämtliche Erzählungen*, หน้า ๔๙๗)

แปลได้ใจความว่า “เขาวิตกว่าชีวิตของเขาอาจไม่ยืนยาวพอที่จะอุทิศให้แก่งานที่เขาอยากทำจนสำเร็จ และงานที่อยากทำดังกล่าวก็จะกลายเป็นเพียงจินตนาการเท่านั้น ในระหว่างนี้เขาใช้ชีวิตประจำวันส่วนมากอยู่ระหว่างเมืองมิวนิคที่งดงาม ซึ่งกลายเป็นบ้านเกิดอีกแห่งหนึ่งไปแล้ว และบ้านพักในชนบทที่เขาสร้างบริเวณหุบเขาซึ่งเขาใช้พักผ่อนในช่วงฤดูร้อนที่มีฝนตกบ่อยครั้ง” โทมัส มันน์ ชอบใช้คำขยายคำนามที่ยาว ในประโยคนี้มีคำขยายเมืองมิวนิคและบ้านพักในชนบท เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วจะฟังดูแปลก เพราะเมืองมิวนิคและบ้านพักในชนบทอยู่ห่างกันมาก เพราะมีส่วนขยายที่ยาวอยู่หลังคำนามทั้งสองคำ ถ้าส่วนขยายยาวกว่านี้ผู้แปลก็จำเป็นต้องตัดประโยคในต้นฉบับ

๒. ลักษณะการใช้ภาษาบางประการของโทมัส มันน์

๒.๑ ในประโยคที่ขยายคำนาม โทมัส มันน์ มักจะใช้คำเชื่อมประโยค (Relativpronomen) เป็นคำประเภท "welch" ซึ่งในปัจจุบันมักใช้คำประเภท "der, die, das" ถ้านักศึกษาไม่ทราบมาก่อนอาจทำให้ไม่เข้าใจประโยคได้ดังตัวอย่าง เช่น

ตัวอย่างที่ ๔

«... und doch war die Kunst es gewesen, **die** hier jene physiognomische Durchbildung übernommen hatte, **welche** sonst das Werk eines schweren, bewegten Lebens ist.»

(*Sämtliche Erzählungen*, หน้า ๕๐๗)

๒.๒ ในอนุประโยคที่เป็นกาล Plusquamperfekt จะละคำกริยาช่วย เช่น hatte หรือ war เอาไว้ตามลักษณะภาษาเก่า และใช้ ward เป็นกริยาอดีตของ werden

ตัวอย่างที่ ๕

«Es war ihm innerlich gemäß, und er lehnte nicht ab, als ein deutscher Fürst, soeben zum Throne gelangt (**hatte**), dem Dichter des Friedrich zu seinem fünfzigsten Geburtstag den persönlichen Adel verlieh.»

(*Sämtliche Erzählungen*, หน้า ๕๐๗)

๒.๓ คำศัพท์บางคำเป็นคำเก่า เช่น fürder ซึ่งหมายความว่า in Zukunft (ในอนาคต) คำกริยา sich erinnern ปัจจุบันใช้กับคำบุพบท an โทมัส มันน์ ใช้กับคำนามที่เป็น Genitiv จำนวนที่แปลเป็นภาษาไทยว่า "ราวกับว่า" โทมัส มันน์ ใช้คำสันธานว่า als และตามด้วยคำกริยาที่อยู่ในรูปของ Konjunktiv I ไม่เคยใช้ als ob แล้วตามด้วย Konjunktiv II

ตัวอย่างที่ ๖

«..., als deute er ein Öffnen und Ausbreiten der Arme an.»

(*Sämtliche Erzählungen*, หน้า ๕๔๑)

๓. ชื่อตัวละครในเทพนิยายกรีกและชื่อปรัชญาเมธีกรีก

บ่อยครั้งโทมัส มัเนอร์ จะกล่าวถึงคำพูดของบุคคลในเทพนิยายกรีก ตัวละครในเทพนิยายกรีก รวมทั้งปรัชญาเมธีกรีกโบราณ ซึ่งผู้เขียนจะต้องค้นหาความรู้จากแหล่งต่างๆ เพื่อจะได้ทราบที่มาของบุคคลเหล่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ ๗

«... *Aschenbach war versucht, ihm mit dem Finger zu drohen, >Dir aber rat' ich, Kritobulos<, dachte er lächelnd, >geh ein Jahr auf Reisen! Denn soviel brauchst du mindestens Zeit zur Genesung.<*
Und dann frühstückte er...»

(*Sämtliche Erzählungen*, หน้า ๕๓๑)

"เมื่ออัชเชินบัคเห็นยาซูเพื่อนของทาทูลูจูบทาทูลู จึงอยากจะทำอะไรขึ้นหน้าว่าเด็กหนุ่มยาซูและคิดในใจพร้อมกับยิ้มว่า 'เจ้าหนุ่มครีโตบูลอส ข้าขอแนะนำเจ้า เจ้าจงเดินทางไปเป็นเวลาหนึ่งปี เพราะเจ้าต้องใช้เวลามากน้อยที่สุดหนึ่งปีเพื่อรักษาเยี่ยวยาตัวเอง' ครีโตบูลอสเป็นบุตรชายของครีโตน และเป็นผู้ที่โสกราตีสปรายษณ์ชาวกรีกให้สมญาว่า เป็นผู้ที่กล้าหาญที่สุด เพราะกล้าจูบเด็กหนุ่มผู้สวยงาม ซึ่งเป็นบุตรของอัลคิบิอาเดส และถ้าเขาไม่หนีไปทันทีก็จะถูกจับเป็นทาส เมื่ออัชเชินบัคเห็นยาซูจูบทาทูลูจึงนึกถึงคำพูดประโยคนี้"

ตัวอย่างที่ ๘

«... *einstmals vor Zeus? So ist die Schönheit der Weg des fühlenden zum Geiste, - nur der Weg, ein Mittel nur, kleiner Phaidros ... Und dann sprach er das Feinste aus, der verschlagene Hofmacher: dies, daß der Liebende göttlicher sei als der Geliebte, weil in jenem der Gott sei, nicht aber im andern, - ...»*

(*Sämtliche Erzählungen*, หน้า ๕๔๗)

"ดังนั้น ความงามคือหนทางแห่งความรู้สึกสุดจิตวิญญาณ - เป็นหนทางเดียวเป็นสื่อเดียว ไฟโตรสน้อย ... แล้วโสกราตีสซึ่งเป็นผู้ขอความรักเจ้าเล่ห์คนนั้นก็กล่าวคำซึ่งละเอียดอ่อนที่สุดว่า และนี่ ผู้ที่ 'รัก'

เท่านั้นที่มีความเป็นเทพยิ่งกว่าผู้ที่ 'ถูกรัก' เนื่องด้วยในผู้ที่ 'รัก' นั้นมีเทพเจ้าสถิตอยู่ มิใช่ในผู้ที่ 'ถูกรัก' ในตอนนี้ อัจฉินนักคิดถึงเรื่องความงามซึ่งเป็นนามธรรมกับภาพสะท้อนของความงาม โดยนึกถึงโสกราตีสที่พยายามพูดเกลี้ยกล่อมชายหนุ่มรูปงามชื่อไฟโดรอสซึ่งโสกราตีสหลงรัก โดยพลาโตเป็นผู้เขียนบทสนทนาของชายทั้งสอง

ตัวอย่างที่ ๙

«... daß Eos sich von der Seite des Gatten erhebe, und jenes erste, süße Erröten der fernsten Himmels - und Meeresstriche geschah, durch welches das Sinnlichwerden der Schöpfung sich anzeigt. Die Göttin nahte, die Jünglingsentführerin, die den Kleitos, den Kephalos raubte und dem Neide aller Olympischen trotzend die Liebe des schönen Orion genoß ...»

(*Sämtliche Erzählungen*, หน้า ๕๕๐-๕๕๑)

"เสียงนั้นแจ่มชัดว่า เอโอสกำลังลุกขึ้นมาจากข้างกายของสามี ซึ่งเผยให้เห็นสีแดงระเรื่อของใบหน้า นางยามอายแผ่สร้อยไปยังขอบฟ้าและขอบทะเลที่ไกลที่สุดเป็นครั้งแรกและทำให้สิ่งที่มีชีวิตตื่นขึ้นมา เอโอสซึ่งเป็นผู้ลักพาความหนุ่มสาวของผู้คนกำลังไกลเข้ามาเพื่อจะลักพาตัวของไคลตุสและเซฟาอุสหนุ่มน้อยทั้งสองไป ทั้งที่ยังมีโอโรออนผู้ดังตงามเป็นคนรักอยู่ด้วย ซึ่งทำให้บรรดาชาวโอลิมเปียเกิดอิจฉาริษยา" ตอนนี้เป็นกรบรรยายรุ่งอรุณของวันใหม่ โดยใช้ชื่อตัวละครในเทพนิยายกรีกมาเปรียบเทียบกับความเป็นไปของธรรมชาติ เช่น เอโอสเป็นเทพีแห่งรุ่งอรุณ เป็นน้องของเทพแห่งแสงอาทิตย์ โอโรออนคือหนุ่มรูปงามผู้เป็นนายพราน และชาวโอลิมเปียคือบรรดาเทพทั้งหลายที่อยู่บนเขาโอลิมปิกในเทพนิยายกรีก

ตัวอย่างที่ ๑๐

«... und Hyakinthos war es, den er zu sehen glaubte und der sterben mußte, weil zwei Götter ihn liebten. Ja, er empfand Zephyrs schmerzenden Neid auf den Nebenbuhler, der des Orakels, des Bogens und der Kithara vergaß, um immer mit dem Schönen zu spielen; er sah die Wurfscheibe, von grausamer Eifersucht gelenkt, das liebliche

*Haupt treffen, er empfing, erblassend auch er, den geknickten Leib,
und die Blume, dem süßen Blute entsprossen, trug die Inschrift seiner
unendlichen Klage ...»*

(*Sämtliche Erzählungen*, หน้า ๕๕๒)

“...อ้อซิเนบ์ครู่สักเหมือนว่าเขากำลังมองดูไฮยาซินทัสผู้ซึ่งจะต้องตายเพราะมีเทพมาหลงรักถึงสององค์ เขารับรู้ความรู้สึกอีกฉากที่ปวดร้าวใจของเซเฟียร์ที่มีต่อคู่แข่งในเรื่องความรักซึ่งลึกลับทำนายลึกลับคันทูและพินที่ จะติดเล่นกับเด็กหนุ่มผู้ดงาม เขามองเห็นจักรซึ่งถูกผู้ใจฉกาที่โหดร้ายขว้างออกไปถูกศิระซึ่งดงามนั้น อ้อซิเนบ์เองก็มีใบหน้าซีดเซินกัน เขาประคองร่างที่แตกสลายไว้ในวงแขนดอกไม้ที่มีกำเนิดมาจากเลือดที่หอมหวานนี้เปรียบเสมือนคำจารึกที่โศกเศร้าโยยหาไปชั่ววันรันดร์” ตอนนั้บรรยายเกี่ยวกับการที่อ้อซิเนบ์เฝ้ามองดูทหาทจูโดยเปรียบทหาทจูเป็นไฮยาซินทัส ซึ่งเป็นหนุ่มรูปงามที่เทพอะปอลโลโปรดปรานในเทพนิยายกรีก เทพเซเฟียร์ซึ่งเป็นเทพแห่งลมอ่อนๆ ทางทิศตะวันตกก็มาหลงรักไฮยาซินทัสด้วยและอีกฉากนบั้นดลให้จักรที่อะปอลโลขว้างในการเล่นครั้งหนึ่งเปลี่ยนทิศทางและลอยไปตัดคอของไฮยาซินทัส ซึ่งได้กลายเป็นดอกไม้ชื่อดอกไฮยาซินท์

๔. ภูมิหลังของวัฒนธรรมยุโรปและการตีความเชิงปรัชญา

นักวิจารณ์วรรณกรรมต่างทราบกันว่าโทมัส มันน์ ได้รับอิทธิพลทางด้านความคิดเชิงปรัชญาจากปรัชญาเมธีผู้ยิ่งใหญ่สามคนคือ โซเปนเฮาเออร์ (Schopenhauer, ค.ศ. ๑๗๘๘-๑๘๖๐) นีทซ์เช (Nietzsche, ค.ศ. ๑๘๔๔-๑๙๐๐) และวากเนอร์ (Wagner, ค.ศ. ๑๘๑๓-๑๘๘๓) โซเปนเฮาเออร์และนีทซ์เชเป็นนักปรัชญา ส่วนวากเนอร์เป็นคีตกวีและนักวิจารณ์การเมือง ผลงานทางดนตรีที่มีชื่อเสียงมากคือละครอุปรากรประมาณ ๑๐ เรื่อง

เนื้อเรื่องในบทที่สองกล่าวว่า อ้อซิเนบ์เขียนเรื่องเล่าชื่อ “Ein Elender” ซึ่งหมายถึง “บุรุษผู้ทันทูทุกข์” โทมัส มันน์ ได้แนวความคิดเรื่องความทุกข์ของมนุษย์จากโซเปนเฮาเออร์ ซึ่งกล่าวว่า การที่มนุษย์มีความทุกข์เพราะต้องทำตาม “เจตจำนง” ของตนเอง เพื่อให้มีชีวิตอยู่

ตัวอย่างที่ ๑๑

*«... Wie wäre die Erzählung vom >Elenden< wohl anders zu deuten
denn als Ausbruch des Ekels gegen den unanständigen
Psychologismus der Zeit, verkörpert in der Figur jenes weichen und*

albernen Halbschurken, der sich ein Schicksal erschleicht, indem er sein Weib, aus Ohnmacht, aus Lasterhaftigkeit, aus ethischer Velleität, in die Arme eines Unbärtigen treibt und aus tiefe Nichtswürdigkeiten begehen zu dürfen glaubt? Die Wucht des Wortes, mit welcher hier das Verworfenen verworfen wurde, verkündete die Abkehr von allem moralischen Zweifelsinn, von jeder Sympathie mit dem Abgrund, die Absage an die Laxheit des Mitleidssatzes, daß alles verstehen alles verzeihen heiße, ...»

(*Sämtliche Erzählungen*, หน้า ๕๐๕)

แปลได้ใจความว่า “ผู้อ่านเรื่องเล่าที่มีชื่อเสียงของเขา ‘บุรุษผู้ทนทุกข์’ จะเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ นอกจากว่า เป็นเรื่องของการต่อต้านการศึกษาทางด้านจิตวิทยาในยุคนั้น ซึ่งเป็นการศึกษาที่ไม่ถูกต้องตามหลักศีลธรรมและเป็นที่น่ารังเกียจ ผู้เขียนกำหนดให้ตัวเอกของเรื่องเป็นผู้ชายที่ถูกชักจูงได้ง่ายและมีแนวโน้มจะเป็นอาชญากร เขาทำให้โชคชะตาพลิกผันไปในทางไม่ดี โดยผลักดันให้ภรรยาไปอยู่กับเด็กหนุ่มคนหนึ่งด้วยความอ่อนแอไร้ศีลธรรมและไม่สามารถตัดสินใจอะไรได้ เขากะทำสิ่งไร้คุณธรรมโดยคิดว่าตนเองไตร่ตรองดีแล้วพลังทางภาษาที่บรรยายถึงเรื่องราวอันปราศจากศีลธรรมของชายผู้ไร้จริยธรรมผู้นี้เป็นการประกาศปฏิเสธการตีความทางศีลธรรมที่ไม่ชัดเจน เลิกเห็นนอกเหนือใจผู้ที่มัวเมาในกิเลสตัณหาอย่างถอนตัวไม่ขึ้น เลิกสงสาร และเลิกพยายามที่จะเข้าใจสาเหตุ เพื่อจะได้ยกโทษให้ทุกอย่างจนไม่มีอะไรถูกอะไรผิดอีกต่อไป...”

คำว่า “การศึกษาทางด้านจิตวิทยาในยุคนั้น” โทมัส มัธน์ น่าจะหมายถึงทฤษฎีทางจิตวิทยาสมัยใหม่ของซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud, ค.ศ. ๑๘๕๖-๑๙๓๘) ซึ่งเกี่ยวกับจิตวิเคราะห์ของมนุษย์ที่มักจะสืบหาสาเหตุทางด้านจิตใจว่า เหตุใดผู้กระทำผิดจึงทำเช่นนั้น และมักจะได้รับความเห็นใจ ซึ่งอัทธินัยด์เห็นว่า ถ้าเป็นดังนั้นแล้ว การกระทำต่างๆ ก็ไม่มีผิดไม่มีถูกอีกต่อไป

การแปลคำว่า “Wille” และ “Absicht” ผู้เขียนต้องระวางเป็นพิเศษ เพราะถ้าเป็นความหมายเชิงปรัชญา ควรจะใช้คำว่า “เจตจำนง” เพราะไม่ได้หมายถึงความตั้งใจธรรมดา ดังข้อความใหม่ทที่ ๔ ที่ว่า

ตัวอย่างที่ ๑๒

«... Welch eine Zucht, welche Präzision des Gedankens war ausgedrückt in diesem gestreckten und jugendlich vollkommenen Leibe! Der strenge und reine Wille jedoch, der, dunkeltätig, dies göttliche Bildwerk ans Licht zu treiben vermocht hatte, - war er nicht ihm, dem Künstler, bekannt und vertraut? Wirkte er nicht auch in ihm, wenn er, nüchterner Leidenschaft voll, aus der Marmorasse der Sprache die schlanke Form befreite; die er im Geiste geschaut und die er als Standbild und Spiegel geistiger Schönheit den Menschen darstellte ?...»

(Sämtliche Erzählungen, หน้า ๕๔๕)

แปลได้ว่า “ผู้ที่สร้างสรรค์รูปร่างของหนุ่มน้อยที่สมบูรณ์แบบขณะยืนเต็มตัวเช่นนี้ได้คงจะต้องเป็นคนที่มีระเบียบวินัย และความคิดที่ละเอียดถี่ถ้วนรอบคอบ และมีเจตจำนงที่บริสุทธิ์ และมุ่งมั่นแรงกล้าที่จะสร้างประติมากรรมชิ้นยอดเยี่ยมนี้ และนำออกมาสู่สายตาของผู้คน ตัวของอัครเชิษณ์ัดเองในฐานะศิลปินก็น่าจะรู้จักคุ้นเคยเป็นอย่างดีกับเจตจำนงดังกล่าวนี้ไม่ใช่หรือ ด้วยเหตุนี้เขาจึงสามารถกลั่นกรองความคิดที่เป็นนามธรรมออกมาเป็นผลงานวรรณกรรมซึ่งเป็นการกลั่นกรองภาษาออกจากมวลภาษาในขณะเดียวกันด้วย งานวรรณกรรมของเขาจึงเปรียบได้กับงานประติมากรรมที่ผู้คนสามารถจับต้องได้และยังเป็นภาพสะท้อนของความงามที่เป็นนามธรรมอีกด้วย...”

๔. ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์

ในตอนที่สาม มีการบรรยายปฏิกริยาของทาหจูเมื่อเขาเดินผ่านกระท่อมชายหาดของครอบครัวชาวรัสเซีย ทาหจูแสดงอาการโกรธเกรี้ยวชาวรัสเซียอย่างมาก เราจะสงสัยว่าเหตุใด ทาหจูจึงทำท่าหลุนเฉียวขึ้นม่านทันที ถ้าย้อนไปดูเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์จะเห็นว่า รัสเซียเคยบุกรุกประเทศโปแลนด์มาก่อน

ตัวอย่างที่ ๑๓

«Kaum aber hatte er die russische Familie bemerkt, die dort in dankbarer Eintracht ihr Wesen trieb, als ein Unwetter zorniger

Verachtung sein Gesicht überzog. Seine Stirn verfinsterte sich, sein Mund ward emporgehoben, von den Lippen nach einer Seite ging ein erbittertes Zerren, das die Wange zerriß und seine Brauen waren so schwer gerunzelt, daß unter ihrem Druck die Augen eingesunken schienen und böse und dunkel darunter hervor die Sprache des Hasses führten. Er blickte zu Boden, blickte noch einmal drohend zurück, tat dann mit der Schulter eine heftig wegwerfende, sich abwendende Bewegung und ließ die Feinde im Rücken.»

(*Sämtliche Erzählungen*, หน้า ๕๒๓)

แปลได้ว่า “พอเขาเห็นครอบครัวชาวรัสเซียซึ่งนั่งเล่นกันอย่างมีความสุขตามที่พวกเขาชอบตามปรกติ ใบหน้าของเด็กหนุ่มแสดงอาการโกรธจัดและเหยียดหยาม เขาทรมอดคิ้ว ริมฝีปากเผยขึ้น สีหน้าบึ้งตึง ปากแหม้มเหยียดไปทางด้านข้างจนแถมบิดไปด้านหนึ่ง คิ้วขมวดเข้าหากันจนนัยน์ตาหลุดต่ำ ส่งประกายโกรธและเกลียดชัง เขามองดูพื้นทรายแล้วเหลือบไปมองครอบครัวนั้นอีกครั้งเหมือนจะขมขมุ่ สะบัดไหล่ข้างหนึ่งอย่างแรงขณะหันหลังกลับและทิ้งศัตรูไว้เบื้องหลัง”

โทมัส มัเนอร์ ซึ่งสมยกย่องพระเจ้าฟรีดริชมหาราช (พระเจ้าเฟรเดอริกที่สองแห่งจักรวรรดิปรัสเซีย) เป็นอย่างมาก โดยถือว่าเป็นกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่และเป็นกษัตริย์นักรบ โทมัส มัเนอร์ เขียนให้อัชเชินบัคชื่นชมพระเจ้าฟรีดริชแห่งปรัสเซีย โดยเขียนหนังสือเรื่อง “ประวัติของพระเจ้าฟรีดริชแห่งปรัสเซีย” เขายกย่องกษัตริย์องค์นี้ว่า เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นในการรบบจนสามารถชนะได้ โวลแตร์ ซึ่งเป็นนักปรัชญา นักประวัติศาสตร์ และนักเขียนชาวฝรั่งเศส (ค.ศ. ๑๖๙๔-๑๗๗๘) เคยเป็นอาจารย์ของพระเจ้าฟรีดริช พระเจ้าฟรีดริชทำสงครามเจ็ดปี ซึ่งคือสงครามที่เกิดขึ้นระหว่าง ค.ศ. ๑๗๕๖-๑๗๖๓ เป็นสงครามเพื่อครอบครองแคว้นเชลเซีย (ไซลีเซีย) และแย่งอาณานิคมระหว่างประเทศอังกฤษและฝรั่งเศส พระเจ้าฟรีดริชชนะได้ครอบครองเชลเซียต่อไป ในท้ายบทที่สอง อัชเชินบัคได้รับการสถาปนาให้มีตำแหน่งเป็นเจ้าพระวงศ์ในวันเกิดครบรอบห้าสิบปีของเขาเนื่องจากเขาได้เป็นกวีของพระเจ้าฟรีดริช เขารู้สึกภูมิใจที่ได้รับเกียรติและไม่ปฏิเสธการแต่งตั้งครั้งนี้ ดังนั้นในตอนต้นของบทที่หนึ่งจึงมีการบรรยายว่า “กุสตาฟ อัชเชินบัค หรือ ฟอน อัชเชินบัค ซึ่งเป็นชื่อทางการของเขาตั้งแต่เมื่อเขาอายุครบห้าสิบปี...” ชื่อของชาวเยอรมันที่มีคำว่า “ฟอน (von)” อยู่หน้านามสกุล แสดงว่า ผู้นั้นมีเชื้อสายเจ้านาย

ตัวอย่างที่ ๑๔

«... Aber sein Lieblingswort war >>Durchhalten<< - er sah in seinem Friedrich-Roman nichts anderes als die Apotheose dieses Befehlswortes, das ihm als der Inbegriff leidend-tätiger Tugend erschien ...»

(*Sämtliche Erzählungen*, หน้า ๕๐๑)

แปลได้ว่า “เขาชอบคำพูดที่ว่า ‘ต้องทำงานเสร็จ’ หนังสือประวัติของพระเจ้าฟร็ิดริชที่เขาเขียนนั้นจะ
ไม่มีความหมายอันใดเลย ถ้าไม่มีคำลึ่ที่ว่า ‘ต้องทำงานเสร็จ’....”

ตัวอย่างที่ ๑๕

«... während sie vielmehr in kleinen Tagewerken aus aberhundert Einzelinspirationen zur Größe emporgeschichtet und nur darum so durchaus und an jedem Punkte vortrefflich waren, weil ihr Schöpfer mit einer Willensdauer und Zähigkeit, derjenigen ähnlich, die seine Heimatprovinz eroberte, ...»

(*Sämtliche Erzählungen*, หน้า ๕๐๒)

แปลได้ว่า “การที่ผลงานทั้งสองเล่มนี้มีคุณภาพดีทั้งโดยรวมและในรายละเอียดทุกเรื่อง ก็คงเป็น
เพราะผู้เขียนมีพลังของความตั้งใจสูงและแน่วแนโดยไม่ยอมแพ้ ซึ่งลักษณะของพลังแห่งความ
ตั้งใจเช่นนี้ได้ทำให้พระเจ้าฟร็ิดริชรบชนะ ได้แคว้นเซลเซียสซึ่งเป็นบ้านเกิดของเขาไปครอบครอง ...”

ถ้าเราไม่มีภูมิหลังเกี่ยวกับพระเจ้าฟร็ิดริชก็คงจะแปลประโยคนี้ไม่ได้ใจความ กล่าว
โดยสรุป ผู้แปลประสบความสำเร็จอย่างสูงตามที่กล่าวมาตามหัวข้อต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการ
ตีความทางปรัชญาเพื่อที่จะหาคำที่เหมาะสมมาถ่ายทอดความหมายของผู้เขียน ผู้แปลหวังว่า
ประสบการณ์ในการแปลเรื่อง *ความตายที่เวนิส* อาจจะมีประโยชน์ต่อนักศึกษาบ้างตามสมควร

บรรณานุกรม

เจตนา นาควัชร, ดร. ๒๕๒๐. คู่มือ *Tonio Kröger* ของ *Thomas Mann*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๒. *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ. บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด.

Brockhaus Enzyklopädie. 1973. Wiesbaden : F.A. Brockhaus.

Duden. 1996. *Deutsches Universal Wörterbuch A-Z*. Mannheim : Duden Verlag.

Hornby, A.S. 1960. *Idiomatic and Syntactic English Dictionary*. Tokyo : The Institute for Research in Language Teaching.

Mann, Thomas. 1987. *Sämtliche Erzählungen*. Darmstadt : S. Fischer Verlag.

Mehling, Franz N. 1987. *Knauers Lexikon A-Z*. München : Droemer Knaur.

Messinger, Heinz. 2001. *Langenscheidts Handwörterbuch*. Berlin : Langenscheidt.